

JOSEP CAÑAS

UNA MIRADA,
UNA PARAULA,
UN PENSAMENT,
UN HOME

MEDIA

MÚSICA per escoltar el treball:

Sardana JUNY

Juli Garreta. Cobla Principal de Trragona (13 de juny de 2015).

[Data de consulta: Maig del 2023]

<https://www.youtube.com/watch?v=OlshB8ujpVM>

Vistes al mar

Eduard Toldrà. Cobla. Arte Clasico Quartet .

Concierto celebrado el Instituto Cervantes de Madrid en el Día Europeo de las Lenguas 25.092014 con Arte Clásico Quartet.

[Data de consulta: Maig del 2023]

<https://www.youtube.com/watch?v=KONIBAUGsLk>

Crossroad

Robert Johnson

[Data de consulta: Maig del 2023]

<https://www.youtube.com/watch?v=Yd60nI4sa9A>

Summertime (1939)

Sidney Bechet

[Data de consulta: Maig del 2023]

<https://www.youtube.com/watch?v=GCE5IpVOiQU>

Imatges:

Montserrat Conches

josepcanas.cat

Campus de l'experiència - Camp Joliu - IUC - CURS 22-23

Títol: Josep Cañas: Una mirada, una paraula, un pensament, una forma.

Alumnes: Maria Josep Cots, Meritxell Roca, Mari Carmen Vidal, Ana Barrero, Montserrat Conches i Maica.

ÍNDEX

5	INTRODUCCIÓ
8	JOSEP CAÑAS. Una mirada
29	JOSEP CAÑAS. Un pensament
31	JOSEP CAÑAS. Una paraula
33	JOSEP CAÑAS. Un home
37	ENTREVISTA
39	CONCLUSIONS
41	ACTE D'HOMENATGE
42	BIBLIOGRAFIA

INTRODUCCIÓ

“Cañas, polifacètic, s’interessa tant per la figura humana com per la representació d’animals. Cañas sap molt bé la importància del dibuix, i aprofita totes les circumstàncies, com la de la seva espera a Nova York, quan del seu Bronx Park tragué la magnífica col·lecció de dibuixos d’animals que hem pogut admirar.

Senzill, com són tots els vertaders artistes, parla el llenguatge del seu art i no en necessita d’altre. Posseeix l’atracció de l’home que està en contacte amb la terra, amb el poble i amb tota la Naturalesa.

A l’obra de Cañas hi ha la clau universal de l’Art”

Bietry Salinger- “Opera and concert”, San Francisco, California 1948

Quan coneixes a algú comences per demanar-li per les seves arrels, d’on bé, que ha fet a la vida, quins són els seus interessos, els seus valors, la seva feina, en definitiva connectar amb el camí que ha recorregut sense tu.

Trobar-nos amb una persona tan interessant com és en Josep Cañas, són moltes coses les que vols conèixer perquè els artistes és el que tenen, que es deixen fluir per les seves inquietuds i fan que qualsevol cosa tingui màgia i a més a més que conti una història. En aquest cas, moltes.

El nostre Pep com li deia en Ramon, el seu cosí germà va néixer a Banyeres del Penedès. La Roser, la filla d’en Ramon ens va rebre molt amablement a la casa que té a Banyeres per apropar-nos a una visió més humana del nostre artista.

El que no volem fer d’aquest treball de recerca és una descripció exhaustiva de la seva biografia o una enumeració de totes les obres, llibres, etc. que ha fet al llarg de la seva vida, perquè aquesta informació ja la tenim a la pàgina web del museu molt bé explicada. Si més no, per ubicar-lo en el temps, i per poder entendre en quina època estem i així poder comprendre millor la seva trajectòria us adjuntem aquesta informació resumida:

Biografia

- 1905 neix a Banyeres del Penedès un 23 de maig
- 1920 es trasllada a l’Escola d’Arts i Oficis de Vianova i la Geltrú
- 1925 s’instal·la a Barcelona
- 1927 estrena la seva primera obra de teatre a l’Arboç
- 1930 primera exposició a Barcelona
- 1935 viatja a Londres i París
- 1943 exposa a Saragossa
- 1947 exposa a Madrid
- 1948 marxa a Mèxic
- 1951 es casa amb la Ramona
- 1955 torna a Barcelona
- 1959 portada de la revista Serra d’Or
- 1962 exposa al Parc Zoològic de Barcelona
- 1963 l’Abat Escarré inagura el monument “als Castellans” a Vilafranca del Penedès
- 1964 inaugura el relleu de “la Sardana” a Madrid
- 1965 inaugura el monument a Carmen Amaya a Barcelona
- 1966 monument a “la Sardana” a Barcelona
- 1969 exposa a la Sala Parés a Barcelona
- 1972 inaugura el monument al Dr. Ferran a Barcelona
- 1975 publica “el vandalismo glorificado”

- 1985 exposició dels "700 rostres" a Barcelona
- 1986 reb la Creu de Sant Jordi
- 1987 homenatge a Banyeres del Penedès
- 1990 donació a l'Ajuntament de Banyeres del Penedès
- 2001 mor a el Vendrell i és enterrat a Banyeres del Penedès

Com hem dit abans Josep Cañas va néixer a Banyeres del Penedès el 23 de maig de 1905, fill de pagesos es veié obligat a treballar la vinya amb el seu pare malgrat el seu desig era ser artista.

"en comptes de treballar la terra, en feia figures de fang"

Ens explica Roser Martí, cosina segona de Josep Cañas, ens diu també que gràcies a la interacció de veïns i familiars, els pares van accedir que es traslladés a Vilanova i la Geltrú, fet que va iniciar, sens dubte, el gir a la seva vida.

El defineix com a un home excèntric i egocèntric qui estimava, però, les seves arrels i no va deixar mai de visitar parents i amics a Banyeres, municipi al qual va deixar el seu patrimoni perquè no va tenir descendència.

A l'Escola d'Arts i Oficis hi va conèixer Joaquim Mir, mestre, mecenes i amic.

Uns anys més tard es traslladà a Barcelona on treballà de pintor decorador, dibuixava, el que calgués per poder mantenir-se fins a donar-se a conèixer i la Diputació de Barcelona li va concedir una borsa de viatge amb la qual marxà a Londres on va exposar escultura modernista al Museu Britànic.

Va ser en aquesta època que coneix la Ramona, una jove model nascuda a Barcelona el 6 de gener de 1921 però amb arrels a Terol. Es converteix en la seva musa, amiga i finalment la seva dona.

Han de passar anys de convivència a Barcelona, on segons ens explica la Roser viuen en un petit taller al barri de les Tres Torres de Barcelona.

És una dona ferma i de bon caràcter amb la qual Cañas és sent sostingut, estimat i encoratjat a continuar amb la seva obra va ser el ferm suport a l'ombra, la tranquil·litat i la saviesa, sense el que sens dubte la vida i la trajectòria de Cañas no hauria estat la mateixa:

*Imatge
del seu estudi
de la Casa
Museu
de Banyeres
de Penedès*

“Desitjo que no se’m perdi cap batec del teu cor. Els vull sentir tots damunt el meu pit, perquè així dialoguin amb els meus batecs. Sé que ells s’entendran.”
Pensament de Cañas (1940)

La Guerra Civil Espanyola va marcar significativament la seva trajectòria artística. Encara que quan va finalitzar va ser una de les etapes més productives.

L’any 1947 va ser decisiu per a Josep Cañas, va triomfar a Madrid amb una exposició al Museo de Arte Moderno i això li va permetre de viatjar als Estats Units d’Amèrica i Mèxic, van ser set anys d’intensa activitat, convivint amb indígenes per tal de reflectir les diferents ètnies amb fidelitat.

Va ser en aquesta època que es casà per poders amb la Ramona, ens explica la Roser (que hi va assistir) fent de nuvi un senyor de Vilafranca del Penedès, que pensem podria ser d’una botiga coneguda de la ciutat i que va fer de model pel monument de la sardana a més de poder fer un bust d’una dona de la seva família que està exposat a la casa museu.

L’any 1955 finalitza l’aventura mexicana i torna a Barcelona on exposa la seva obra esculpida a Mèxic i sobresurt com a productor d’escultures monumentals sobretot, però cal també assenyalar la seva obra com a escriptor, autor teatral i dibuixant.

Va passar els últims anys a Banyeres del Penedès on va projectar el que seria la seva última obra, el Museu Josep Cañas inaugurat el juliol de 2022 en el marc de la Festa Major del municipi.

Hem de tenir en compte que al començament d’aquest treball teniu uns temes musicals per poder gaudir de la música del moment mentre descobriu a aquest artista penedèsenc que ha deixat un gran llegat d’obres i literatura a la nostra cultura catalana.

Imatge de “la sardana” de la casa museu de Banyeres de Penedès

*Diferents
visions de
l'entrada i de la
primera planta
de la casa museu
de Banyeres
de Penedès*

*Les components del
grup al pati de la
Casa-Museu
on a l'estiu es fan
activitats culturals*

*Monument a
Carmen Amaya*

UNA MIRADA

Tot comença en la casa on va néixer a Banyeres del Penedès.

En aquesta casa va viure amb la seva família: els seus pares, en Florenci i l'Anna i la seva germana Maria, més petita que ell. El que sabem d'ella és que era puntaire i que no es va casar ni tampoc va tenir descendència. Es va quedar a casa dels pares on es dedicava a fer puntes i els va cuidar fins que van morir. En Josep es va encarregar de reformar la casa fins que el 2001 es va convertir en Casa-Museu on n'hi ha escultures preparatòries en guix i originals en bronze i dibuixos amb diferents tècniques, motlles de silicona d'algunes obres a més de retalls de premsa, cartells, etc. que permeten observar la seva trajectòria en un recorregut en quatre etapes.

*Dos dibuixos
dels pares de
Joan cañas:
Florenci i Anna*

A la primera planta poden trobar la botiga i un espai dedicat a la Ramona, la dona de la seva vida i la musa que inspirarà unes de les seves millors obres de les que parlarem més endavant. Aquell dia la Mònica, la nostra guia, es va oferir a fer-nos una visita guiada

*Amb la Mònica,
nuestra guía,
a la casa museu
de Banyeres
de Penedés*

*Primer nu femení
de mida natural
que Cañas va
realitzar.
Estudi del Carrer
Comtal, 1932*

per poder tenir un contacte més proper, és el volíem aconseguir amb aquest treball. Va començar a explicar-nos anècdotes de quan era petit, quan al carrer, amb el fang feia "ni-notets" segons diuen els seus pares, encara que pel petit Pep eren escultures. Dibuixava molt tant a casa com a les taules del cafè del poble. Va insistir molt al seu pare que el que volia fer era estudiar art, fins que el van portar a casa d'uns parents llunyans a Vilanova i la Geltrú a l'Escola d'Arts i Oficis on va conèixer en Joaquim Mir. Potser la persona que més el va influir artísticament. Allà va treballar de pintor de parets per guanyar-se la vida i posteriorment a Sitges com a pintor-decorador. Al Museu trobem diferents dibuixos d'aquella època on a la seva llibreta feia apunts de diferents llocs, com ara, Vilafranca del Penedès o Sitges.

Del treball que va fer Albert Tubau el 2001 al voltant dels 100 ANYS DE L'ESCOLA D'ENGINYERIA DE VILANOVA I LA GELTRÚ (1901-2001) troben dues anotacions respecte a l'estada de Josep Cañas en l'Escola d'arts i oficis:

"Un exemple singular i significatiu de la dinàmica d'integració social fou l'Associació d'Alumnes Obrers de l'Escola Industrial de Vilanova i la Geltrú, constituïda el 1917 i que actuà com a mecanisme aglutinant i que exercí una notable influència i pressió i que alhora fou un incessant focus d'irradiació d'activitat cultural i esportiva.

Aquella amalgama, aquell esclat d'inquietuds pedagògiques i culturals, dugueren al gran escultor penedesenc Josep Cañas a afirmar amb admiració "aquells anys, Vilanova era com una ciutat del Renaixement".

"L'efervescència cultural es vivia no només als centres educatius sinó també al teixit associatiu de la vila. Aquell dinamisme fou reflectit de manera entusiasta per l'eminent artista penedesenc Josep Cañas, fill de Banyeres, qui en una entrevista transcrita per Xavier Garcia i Pujades deia, referint-se a la Vilanova i la Geltrú dels anys trenta: "Allò de Vilanova, amb aquella Escola d'Arts i Oficis i tot l'ambient que hi havia, era com una ciutat del Renaixement". No hi calem més paraules.

Cañas executant el retrat de J. Mir a l'estudi del pintor.
Abril - maig del 1936

Imatges de l'espai on es fa referència a Joaquim Mir

Imatges de l'espai on es fa referència a Joaquim Mir

Retrat de Cañas fet per Mir al 1936

Dibuix de Joaquim Mir al seu amic Josep Cañas

Cal destacar l'intercanvi mutu de representacions artístiques que es va produir entre Mir i Cañas. Mentre Cañas va fer l'escultura del mestre així com el bust del seu fill Pep, a més de diversos esboços; per la seva banda, Mir, va pintar el retrat del Cañas, fet no gaire usual dins la iconografia del pintor i l'esboç que presentem en aquesta mostra, on es veu Cañas treballant en el bust del petit Pep.

D'entre aquestes obres, dues escultures, dos dibuixos i una pintura sobre tela, que des de la seva creació han acompanyat la família Mir, formen el llegat que ha rebut el Museu Josep Cañas de Banyeres del Penedès.

Aquestes mostres artístiques i les diverses dedicatòries que es van escriure els dos artistes són testimoni indubtable de l'afecte que existia entre ells.

Postal

Molt distingit amic:

Us escric des de Londres, i dins el British Museum. Fa un mes que hi soc, i el meu esperit sent el gran bé d'aquest viatge. D'aquí pocs dies, aniré a París (allí poc temps) i altra vegada a la lluita. Estic molt content, mestre Mir, i moltes vegades he pensat amb vos.

He aprofitat molt el temps, i he vist obres maravelloses que m'han il·luminat racons ombrívols de mi.

Saludeu a la vostra casa, nen i família.

Vos rebeu el meu gran afecte i admiració.

J. Canyes

Londres, 26-11-1935

Retrat de l'infant Josep Mir (Pep Mir), peça de bronze fos i patinat. Obra de Josep Cañas fet al el 1936, abans d'esclatar la guerra civil.

Carta

Admirat amic: Us saludo a tots. Ahir va venir a portar-me la quantitat per la fosa del cap del Pep un enviat vostre, (Mestres).

Agraidíssim.

Vaig parlar-hi poc, pero solament em digué que estaven joiosos de l'escultura. Jo, també n'estic.

M'havia acostumat amb la seva companyia, i sobretot m'animava la voluntat, ja que el Pep dóna la impressió d'un infant dels bons temps de Roma, ple de salut, optimista per tant, que s'hi endevina per a demà un esperit per uns camins llargs i amples.

Jo, treballo bastant. Mai n'hi ha prou per lo que el cor demana, però dintre la terbolesa que s'ha produït, he trobat clarors per a fer alguna obra que n'estic content. Ara estic fent un grup de cavalls. El mascle, l'egua, i el poltre mamant. Tota la família complerta. Com que no és en relleu, m'ha estat difícil comprovar-ho, però del resultat n'estic content.

Traballo amb molta fe, i així l'esperit s'allibera dels aires que encomanen violència. Tinc moltes ganes de veure-us, però comprenc que no són moments per fer visites, amb l'escassetat de menjar. A més, com us dic, ara no puc deixar l'obra que estic fent.

Res més, i estaria contentíssim que m'escrivíssiu una lletra, si això no us té que fer perdre una hora del vostre treball.

Molts records a la vostra senyora, un petó al Pep, i "saludos a demas familia".

De tot cor.

J. Canyes

Barcelona, 1937

Obres de diferents escenografies de teatre

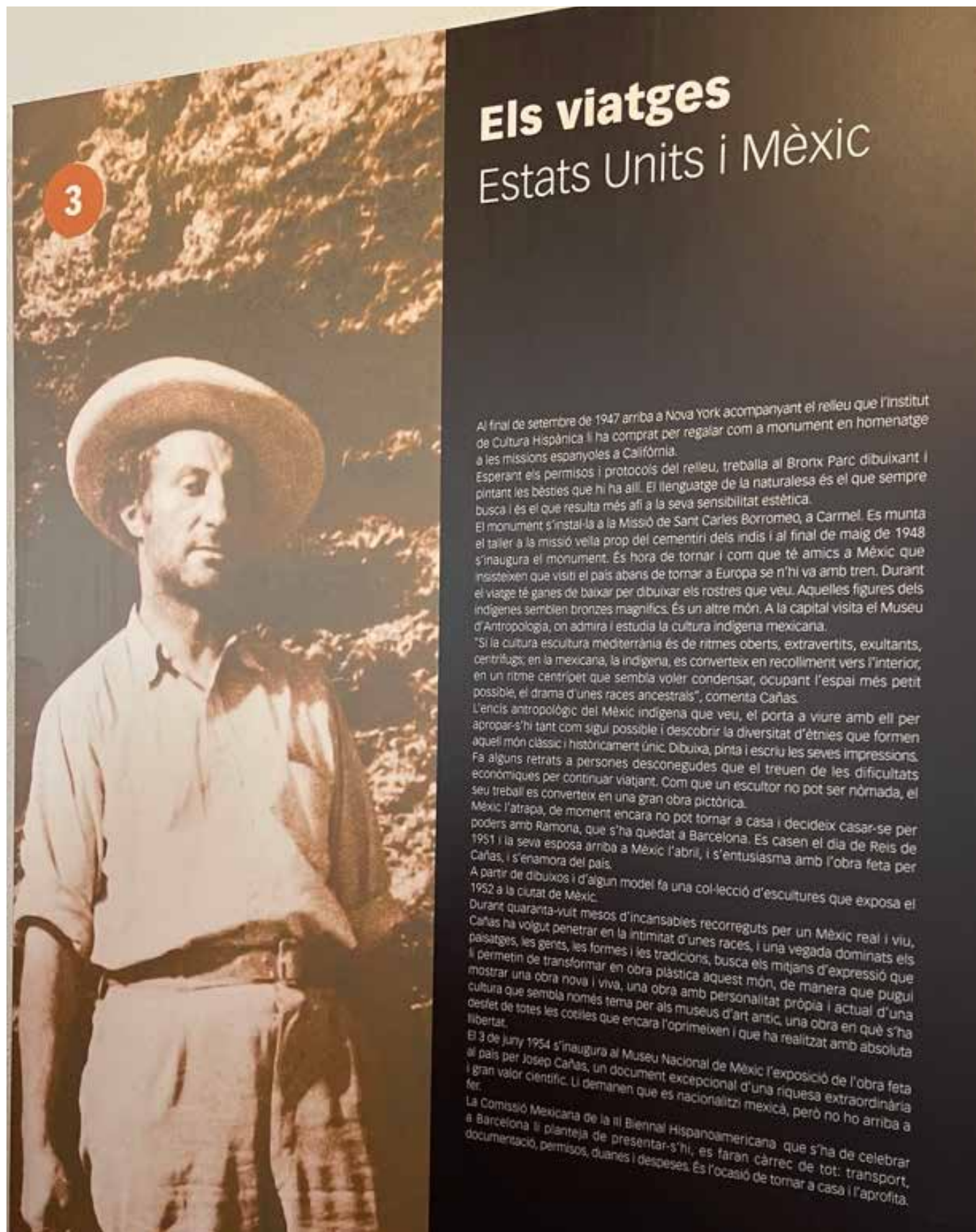
*Imatges de l'espai on es fa referència a la lluita
Autoretrat, 1930. Temps de fam.*

Una vegada va finalitzar els seus estudis a Vilanova va marxar cap a Barcelona on va llogar una habitació al costat de l'Ateneu. Allà continuava fent de pintor-decorador de parets al mateix temps que continuava fent dibuixos. Quan va vendre dos bustos d'escultura es va adonar que voldria viure de l'art. Va ser l'època més dura per a ell, ens diu la Mònica, la nostra guia. De fet, a la imatge es veu com es mostra l'autoretrat que es va fer Josep Cañas en aquell temps de fam. Més endavant va aconseguir una beca de la Generalitat per poder continuar amb el seu vessant artístic i una altra que li va permetre viatjar a Londres on va poder gaudir dels museus i de l'art fora de Catalunya. Durant la Guerra Civil Espanyola com a soldat republicà, feia dibuixos i escultures de les escenes viscudes, podem destacar l'escultura titulada Niobe inspirada en els bombardejos de Barcelona que volia convertir en símbol de Pau i va ser destrossada.

“Cañas és un gran dibuixant, un dibuixant de vocació, senzillament perquè és un gran escultor i ha necessitat el dibuix per al seu art. No cal donar-li més voltes: S'ha passat la vida prenent apunts de la realitat que l'envolta, apunts que després havien de convertir-se en obres més importants.”

Josep Manuel Infiesta, 1986

VIATGES - ESTATS UNITS - MÈXIC

Els viatges

Estats Units i Mèxic

Al final de setembre de 1947 arriba a Nova York acompanyant el relleu que l'Institut de Cultura Hispànica li ha comprat per regalar com a monument en homenatge a les missions espanyoles a Califòrnia.

Esperant els permisos i protocols del relleu, treballa al Bronx Parc dibuixant i pintant les bèsties que hi ha allí. El llenguatge de la naturalesa és el que sempre busca i és el que resulta més afí a la seva sensibilitat estètica.

El monument s'instal·la a la Missió de Sant Carles Borromeo, a Carmel. Es munta el taller a la missió vella prop del cementiri dels indis i al final de maig de 1948 s'inaugura el monument. És hora de tornar i com que té amics a Mèxic que insisteixen que visiti el país abans de tornar a Europa se n'hi va amb tren. Durant el viatge té ganes de baixar per dibuixar els rostres que veu. Aquelles figures dels indígenes semblen bronzes magnífics. És un altre món. A la capital visita el Museu d'Antropologia, on admira i estudia la cultura indígena mexicana.

"Si la cultura escultura mediterrània és de ritmes oberts, extravertits, exultants, centrífugs; en la mexicana, la indígena, es converteix en recolliment vers l'interior, en un ritme centrípet que sembla voler condensar, ocupant l'espai més petit possible, el drama d'unes races ancestrals", comenta Cañas.

L'encís antropològic del Mèxic indígena que veu, el porta a viure amb ell per apropar-s'hi tant com sigui possible i descobrir la diversitat d'ètnies que formen aquell món clàssic i històricament únic. Dibuixa, pinta i escriu les seves impressions. Fa alguns retrats a persones desconegudes que el treuen de les dificultats econòmiques per continuar viatjant. Com que un escultor no pot ser nòmada, el seu treball es converteix en una gran obra pictòrica.

Mèxic l'atrapa, de moment encara no pot tornar a casa i decideix casar-se per poder amb Ramona, que s'ha quedat a Barcelona. Es casen el dia de Reis de 1951 i la seva esposa arriba a Mèxic l'abril, i s'entusiasma amb l'obra feta per Cañas, i s'enamora del país.

A partir de dibuixos i d'algun model fa una col·lecció d'escultures que exposa el 1952 a la ciutat de Mèxic.

Durant quaranta-vuit mesos d'incansables recorreguts per un Mèxic real i viu, Cañas ha volgut penetrar en la intimitat d'unes races, i una vegada dominats els paisatges, les gentes, les formes i les tradicions, busca els mitjans d'expressió que li permetin de transformar en obra plàstica aquest món, de manera que pugui mostrar una obra nova i viva, una obra amb personalitat pròpia i actual d'una cultura que sembla només tema per als museus d'art antic, una obra eri què s'ha desfet de totes les coses que encara l'oprimien i que ha realitzat amb absoluta llibertat.

El 3 de juny 1954 s'inaugura al Museu Nacional de Mèxic l'exposició de l'obra feta al país per Josep Cañas, un document excepcional d'una riquesa extraordinària i gran valor científic. Li demanen que es nacionalitzi mexicà, però no ho arriba a fer.

La Comissió Mexicana de la II Biennal Hispanoamericana que s'ha de celebrar a Barcelona li planteja de presentar-s'hi, es faran càrrec de tot: transport, documentació, permisos, duanes i despeses. És l'ocasió de tornar a casa i l'aprofita.

L'any 1947 va ser decisiu per a Cañas, qui va triomfar a Madrid amb una exposició celebrada en el Museu Nacional d'Art Modern i va viatjar als Estats Units per a instal·lar en Carmelo (Califòrnia) la seva obra Les missions, dedicada a fra Junípero Serra (1713-1784), el fundador de les missions franciscanes de l'Alta Califòrnia.

“Durant els quatre mesos que vaig dibuixar al Bronx Park de Nova York, solament em vaig topar amb un que dibuixava del natural. En canvi, a poques passes del Central Park, on hi ha un magnífic Museu d’Història Natural, eixams de dones i homes t’entrebancaven, els uns pintant, els altres dibuixant,... els animals embalsamats! És clar. Enfrontar-se amb la vida és molt compromés..., però a trompejar un maniquí, tothom s’hi veu capaç...Que avall s’ha caigut!”

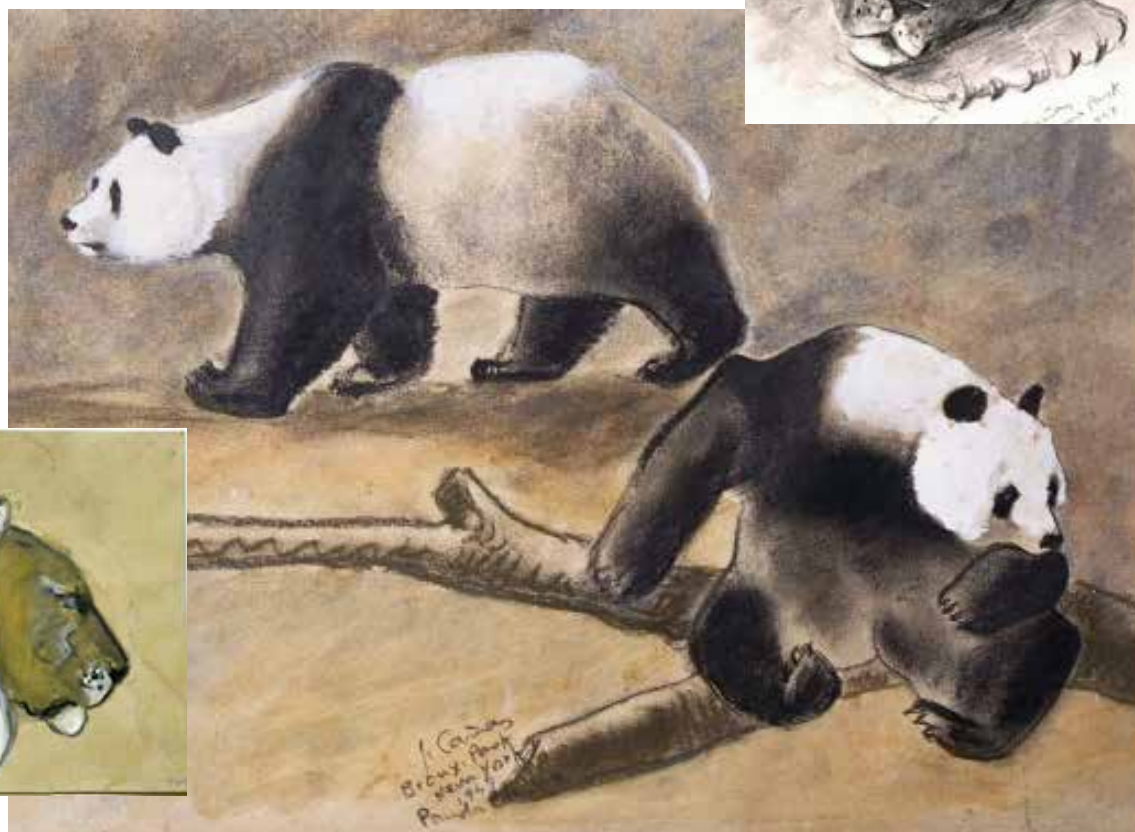
Pensament de Cañas. 1948

Els animals també van tenir un paper molt important en la seva obra, molt destacada, molt ben feta, amb una representació realista i amb una capacitat de captar el moviment parat en un sol instant. Cañas era dels pocs artistes que s’estimava prendre apunts del natural, no li agradava la visió dels pintors que anaven als museus on hi havia animals dissecats dels quals prenen les seves notes, ell s’estimava més captar-los del seu entorn o bé anar al zoològic de les ciutats que visitava i plasmar els instants plens de vida i energia dels animals vius.

*Cañas davant del monument
instal·lat al Carmel
(Califòrnia), maig de 1948*

Dibuixos fets al zoològic

“Josep Cañas havia marxat a Mèxic en un moment en què la seva obra havia assolit una magnífica empena, un rotund poder, una envejable salut. Amb aquestes condicions valuoses i personals, Mèxic seria per al nostre artista una total convulsió i també una afirmació de les seves idees...”

Nestor Lujan, “Noticiero Universal”, Barcelona 1957

Arran d'un viatge a Mèxic, també en 1947, Cañas, fortament impressionat per la cultura, l'art i la naturalesa d'aquell país, va decidir instal·lar-se allí una temporada. Durant set anys d'intensa activitat, la seva producció va experimentar una transformació estilística notable mostrant una incontestable influència de l'art indígena i precolombí. Es va dedicar a captar les essències d'unes ètnies que afloren vigoroses sense trencar la puresa, unides als seus orígens ancestrals. Per a aconseguir el seu objectiu, l'escultor va decidir conviure amb els indígenes i treballar amb ells. Va crear unes figures de petit format, però amb una concepció monumental, volums forts i definits, cada vegada més simplificats, per a anar-se quedant amb els elements essencials, ressaltant determinats trets ètnics. Destaca en la seva producció la sèrie de retrats realitzats principalment a dones, però també a homes de les diferents ètnies mexicanes. Treballa amb fidelitat tots els detalls del vestuari i ornaments, però sense caure en el folklorisme. D'aquesta etapa són les nombroses obres de caràcter antropològic que recreen els trets ètnics de diversos tipus autòctons mexicans, com a Maternitat txamula, Tehuana, Cap de oaxaqueña, Zapoteca, Tipus de Chiapas, tres figures d'Oaxaca, Tipus tarahumara i Sant Jordi de Mèxic.

L'Investigador i escriptor: Joan Bosch i Planas diu de Josep Cañas que té el caràcter i el veritable sentir d'un home que es va bolcar de manera autodidàctica a l'art, i l'art li va respondre permetent-li que s'expressés amb perdurables manifestacions estètiques, les quals han posat en relleu el temperament i la identitat de l'artista. I va ser, en una de les etapes de la seva vida, la viscuda i sentida a Mèxic, quan Josep Cañas va carregar d'espiritualitat les seves mans per a buidar-la sobre el paper primer i sobre la pedra i el bronze després amb la finalitat de deixar constància del seu art i de les meravelles que al mateix temps li va oferir Mèxic.

I és que, Cañas, no podia evadir-se del Mèxic descobert per una sensibilitat, la seva, que durant set anys ho va mantenir captiu de l'autèntica bellesa del país, la que li va presentar la tipologia dels diferents grups indígenes i que, juntament amb la corresponent visió antropològica de les seves vestimentes i de les seves actituds costumistes, l'entusiasmava conèixer, i també d'una emotivitat que li va dirigir cap a la llibertat de permetre-li treballar en el mateix escenari on centenars de figures i de rostres serien dibuixats perquè alguns d'ells tinguessin l'oportunitat, més tard, de convertir-se en escultures.

El Mèxic de Cañas, era el Mèxic dels anys cinquanta. No obstant això, sense que en el moment de les nostres trobades l'imaginéssim, anys després, Mèxic, també a mi m'obsessionaria, i per raons idèntiques a les de l'artista. D'aquí ve que tingui ganes de recordar-ho en ocasió de l'edició de la primera part dels seus escrits i en el moment de complir-se els deu anys de la seva mort. El valor de l'insòlit espectacle que presenta Mèxic davant els ulls de tot aquell que s'ofereix predisposat a embriagar-se de bellesa i de cultura, no pot definir-se amb paraules a pesar que, Cañas, l'hagi intentat en el llibre: “Mèxic. Els meus anys amb els indígenes”, publicat un any abans del seu decés. És en aquest gruixut volum, precisament, on l'artista es passeja a través de curts capítols per tot Mèxic per a donar-nos a entendre que es fa imprescindible impregnar-nos de la festa de color a la qual ens convida el país. Un color, que l'artista el presenta com a preludi al fascinant paisatge amb figures que descriu a través de l'apoteosi de dibuixos i de retrats de coneguts i desconeguts indígenes formats sobre paper per la seva mà ingràvida i extremadament fidel al Mèxic que li sedueix.

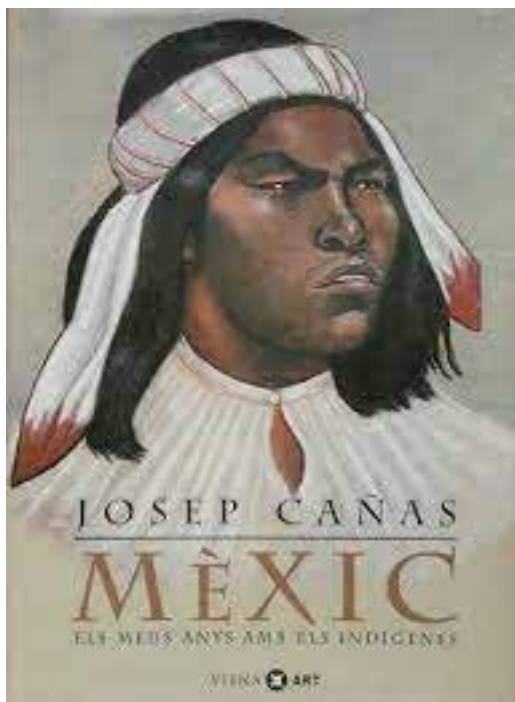
“L'obra mexicana de Cañas li suposa un ampli reconeixement a nivell internacional; el retorn l'any 1955 propicià una sèrie d'exposicions que permeteren veure la seva obra important a un gran nombre de públic, més enllà del nostre país. Els encàrrecs oficials se succeïren a partir dels anys seixanta i diversos personatges de la nostra història, així com manifestacions culturals del nostre entorn, ens veien representats en el seu treball”.

Rosa M. Ricomà -Directora del Museu d'art Modern de Tarragona, 2005

L'obra escultòrica mexicana de Cañas és el resultat de l'encanteri de la diversitat de les tipologies del país, i dels mercats, i de les flors... És el reflex escultural d'una obra que l'artista, rondant els noranta anys, va manifestar voler reprendre pel seu profund significat si hagués pogut retornar a Mèxic. Els set anys de plaent labor li van semblar pocs, amb la mateixa humilitat hauria tornat per a continuar delectant-se amb tot, amb el que li presentava el país enfront dels ulls.

L'obra que mostra el Mèxic de Josep Cañas, és, sens dubte, una aportació al patrimoni artístic per la seva bellesa i també pel seu significat. Defineix la identitat indígena en el bell escenari mexicà que tant fa vibrar a l'artista, al mateix temps que enorgulleix la seva, la que també es materialitza i es fa latent en la seva obra monumental localitzada a Catalunya. Dos d'aquestes obres monumentals són dedicades als “castellers”, construccions humanes, símbols inequívocs de catalanitat, declarades Patrimoni de la Humanitat en el 2010, el mateix dia que també ho va ser la cuina de l'estat mexicà de Michoacán, de la qual tant va gaudir Josep Cañas.

El setembre de 1955 Cañas va finalitzar la seva llarga aventura mexicana i va tornar a Barcelona, on va participar en una de les exposicions més importants celebrades en aquells anys: la III Biennal Hispanoamericana d'Art en la qual exposa vint-i-tres escultures en pedra realitzades a Mèxic.

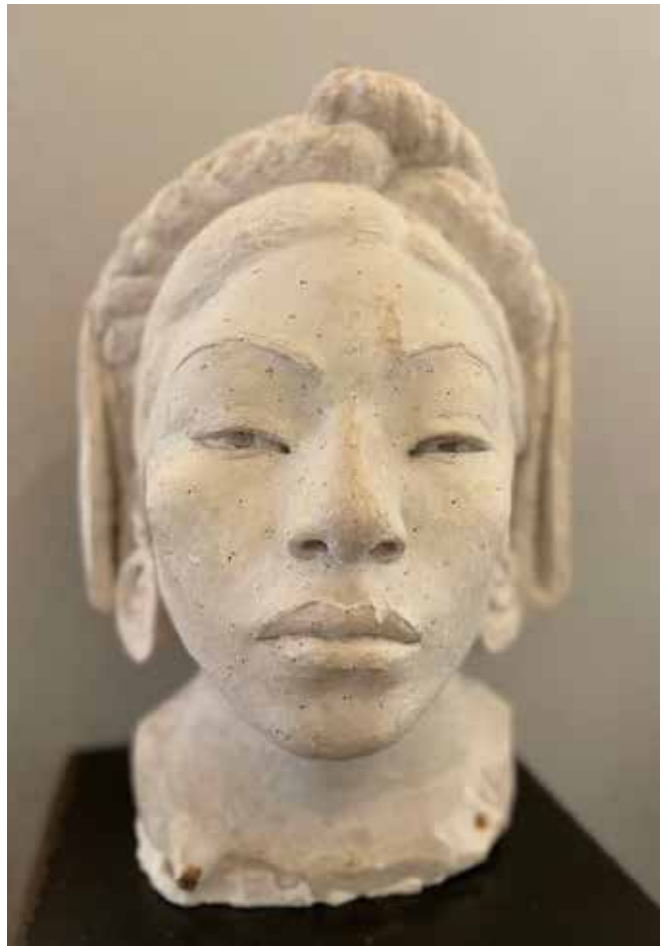

Portada del llibre:
Mèxic, els meus anys amb els indígenes

Escultura de l'època a Mèxic a la Casa-Museu Josep Cañas
El Col·loqui
pedra calcària, 1948-1955
90 x 65 x 10 cms

Gràcies als treballs de recopilació i la generositat de l'Associació Amics de Josep Cañas, aquest llibre reuneix la principal obra pictòrica i les notes de campanya dels seus viatges fins als paratges mexicans més recòndits, convertint-se en un treball antropològic i etnogràfic de gran vàlua.

Diferents escultures de l'època a Mèxic a la Casa-Museu Josep Cañas

La Bola
bronze, 1948-1955
29x27x27,5 cms

“...I, malgrat totes les vicissituds i oposicions que es feien oficialment a la seva persona, la seva obra s’obrí camí i s’imposà a poc a poc fins que, avui, a casa nostra i fora d’aquesta, és reconegut com un dels artistes de més plenitud estètica que s’hagin donat al nostre país. Dintre d’una línia sempre fidelment mediterrània, i en el context d’una triada que fariem dicotòmica, entre la ja clàssica distinció nietzschaiana que fa del dionisiac i de l’apol·lini una forma d’alternança de models existencials, en Cañas caldrà situar-lo en aquesta segona direcció”.

Claudi Esteva i Fabregat, 1991

La maternitat és una temàtica important per a ell. Sovint a les seves obres es veu representada l’imatge de les mares i els nens, en diferents situacions.

La maternitat i la seva capacitat de captar els rostres, les expressions de les persones amb les qui va conviure.

Relleu al poeta Joan Maragall (Barcelona)

En 1963 realitza el monument A Joan Maragall, situat al passeig Maragall de Barcelona i encarregat per l'Associació de veïns.

Dos anys després del centenari del naixement de Joan Maragall (1860-1911), tolerat pel franquisme i propiciat per l'alcalde Porcioles, una penya de l'Ateneu Barcelonès a la qual pertanyia l'escultor Josep Cañas, tornat de Mèxic, promogué amb el nom d'«Amics del Passeig Maragall» aquest monument, inaugurat per Porcioles, en presència de dos dels fills del poeta. És un dels cinc monuments amb que compta el poeta a Barcelona.

Obra titulada:
Joan Maragall
(Maternitat)
és fet amb pedra
d'Ulldecona

El 19 de març de 1966 s'inaugura el monument al parc de Montjuïc "La sardana"

L'obra més coneguda de Josep Cañas és "La sardana". El 2016 es va celebrar els 50 anys de la commemoració de la inauguració oficial del Monument de la Sardana a Montjuïc. Al mateix temps que del conegut monument a Carmen Amaya.

Els dos monuments van ser un encàrrec de l'empresari veneçolà José Antonio Borges Villegas, constructor del Parc d'Atraccions de Montjuïc. Per una banda, la sardana representa una mostra de les tradicions catalanes i, per l'altra, l'escultura de la *bailao-ra* correspon a l'especial admiració que el promotor sentia vers l'artista. Inicialment, l'escultura de Carmen Amaya es trobava dins el recinte del Parc de Montjuïc, però actualment s'emplaça als Jardins Joan Brossa, instal·lada en aquest indret després de la remodelació dels espais. Al Museu s'exposa la maqueta en guix d'aquest monument, numerades, feta a escala reduïda: el cercle dels vuit dansaires té uns 2 m de diàmetre i les figures 1 m d'alçada. "La sardana" feta amb pedra d'Ulldecona, té unes proporcions molt més gegantines, ja que les doble fent 4 m de diàmetre i 2 m d'alçada. Al centre està situada una pedra procedent de la Muntanya de Montserrat, que va ser curiosament escollida per l'artista per simbolitzar el farcell de roba que sovint els dansaires deixen al centre de la rotllana. Com anècdota un dels parents de Vilafranca és un dels sardanistes. El monument llueix dues inscripcions: "La sardana és la dansa més bella – J. Cañas, 1965" és la primera. El 25 d'abril de 2009, es va col·locar en nom de la ciutat una segona placa en homenatge a la colla sardanista Violetes del Bosc, en reconeixement per la seva trajectòria. També s'ha de destacar el monument dels Castellers de Vilafranca del Penedès, un pilar cinc de mida natural i el Quatre de vuit del Vendrell.

A la darrera sala de la casa museu de Josep Cañas.

A la dreta.
Va realitzar nombrosos dibuixos i escultures tot plasman la vida quotidiana dels pescadors de Bermeo i dels camperols d'Amorebieta.

A l'esquerra.
Bust d'una dona de Vilafranca que es va reconèixer quan visitava la casa museu.

Guernica fou un dels llocs, que jo recordi, que m'ha fet sentir més emoció en arribar-hi. Ha entrat en la Història pel costat tràgic, com els ha passat a tants altres pobles de la Terra. Els estralls de la guerra, com a element destructor, se'ns presenten absoluts, terrorífics, tot i que les restauracions es devien fer a corre-cuita per cobrir vergonyes. Sentia deler per arribar al santuari de les llibertats basques, i un formigueig em resseguia el cos en trobar-me enfront de l'arbre sagrat -tronc posat avui sota l'aixopluc d'un temple obert. Em rememorà la Pallas Atenea, fragment de fusta, primogènia mostra sagrada per als atenencs.

El vaig tocar. I aquest acte es produí com es produeixen les expansions directes espontànies: amb el tacte, el contacte físic amb allò que no saps perquè t'atrau, i és com si per la punta dels dits passés a l'objecte l'emoció acumulada en els teus dintres. Quants milers d'éssers deuen haver descarregat el tronc sagrat els seus més íntims desconhorts i també una esgarripança.

Josep Cañas, juliol 1957

Ja ens trobem a la darrera sala del museu on després de veure la seva trajectòria a través de les sales, tenim diferents dibuixos fets els últims anys així com podem veure la diferència de temàtica alhora de fer escultura i dibuix respecte a les seves primeres obres.

El desembre de 1985, la Caixa de Pensions va organitzar una exposició de 700 efígies humanes realitzades al llarg de moltes dècades i en els més diversos indrets del món (Paris, Londres, Mèxic, Madrid, Barcelona, Nova York,...)

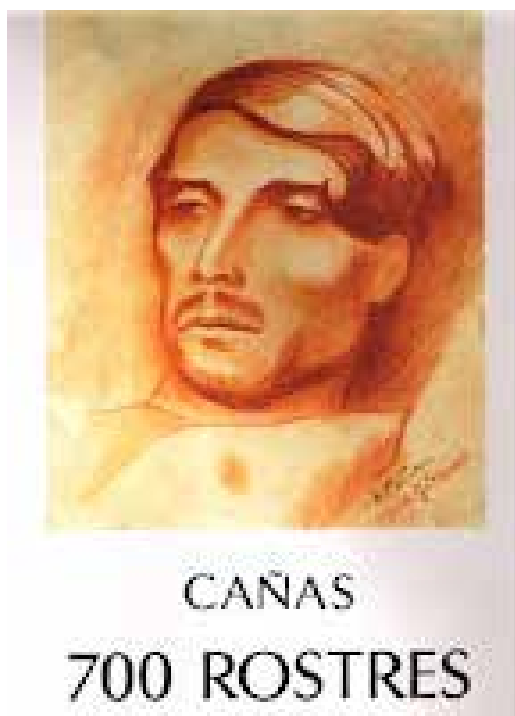
Aquesta col·lecció d'efígies humanes -qui sap si l'única del món- va actuar sobre la meua intuïció com una revelació. Immediatament vaig subscriure les paraules de la representació del ca`aleg en què un crític d'art defineix com una de les característiques essencials de l'art d'en Cañas "...el captar la imatge en traç ràpid, per un instant irreductible, fixa l'etern moviment del món i de la vida":

Doctor Ramon Sarró Burbano, 1986

Segons Josep Manuel Infiesta, que va el pròleg del llibre "700 rostres" parla d'un Cañas com un gran dibuixant de vocació. S'ha pasat la vida prenent apunts de la realitat que l'envolta, apunts que després havien de convertir-se en obres més importants. Son set-cents rostres que no pretenen ser retrats de personatges coneguts o famosos, sinó simplement rostres humans, expressions separades entre si molts anys i molts quilòmetres, però tots ells essencialment humans.

Cañas és un home vital, sensitiu, amb un caràcter apassionat. Una forma de ser extravertida, lluitadora, decidida.

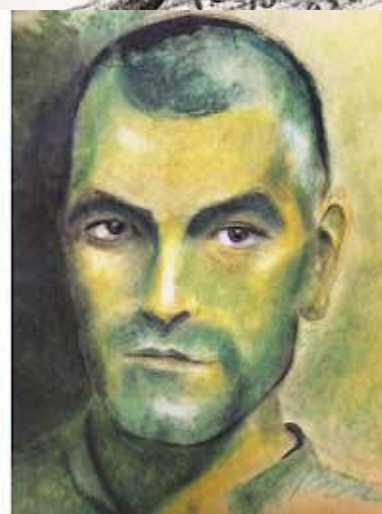
Aquesta obra són seixanta anys de vida, lluny d'artificialitats, lluny d'acadèmies, lluny de models prefixats, lluny de modes, potser com l'últim dels nostres "clàssics", els rostres d'en Cañas no són res més que expressions humanes, éssers humans, un moment de la vida dels quals s'ha fet etern. Si pensem, només per un moment, que potser el vuitanta per cent dels anònims personatges que en Cañas va retratat ja són morts, comprendrem el sentit de l'eternitat que té tot allò que és art: l'eternitat d'un instant, d'una expressió, d'un moment, l'eternitat d'una impressió, d'un sentiment.

700 Rostres

Catàleg il·lustrat, amb introducció de l'autor.

Recull dels retrats de persones anònimes que Cañas va fer i recopilar al llarg de la seva vida. Des de tertulians de cafè fins a treballadors que sargeixen les xarxes de pesca, sofisticades senyores, combatents a la Guerra o humils camperols. Tots tenen cabuda en aquest magnífic volum, reflex de persones i d'una època.
1986

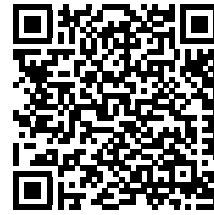

Diferents dibuixos del llibre 700 rostres

L'ESTUDI

A la part de sota de la casa museu van gaudir d'un espai denominat el taller de l'artista on poden recrear-nos amb els seus objectes personals.

Disposem d'un video que posarem en aquest enllaç per poder comprendre com era la tècnica de les seves escultures i alguna anècdota del seu treball.

Diferents imatges del taller de l'artista de Josep Cañas a la casa museu

*Diferents
imatges
del taller de
l'artista de Josep
Cañas a la casa
museu*

*Cavallet i quadre
que va fer a
Mèxic on es veu
el mateix gerro
amb flors que
va pintar dues
vegades*

No podem oblidar-nos de l'espai que hi ha al costat del taller o es guarden eines del camp i de la vinya on s'obre a un pati on fan activitats a l'estiu.

*Diferents
imatges
del taller de
l'artista de Josep
Cañas a la casa
museu*

*De l'escultura del
nen es van contar
que el model era
un noi del poble*

UN PENSAMENT

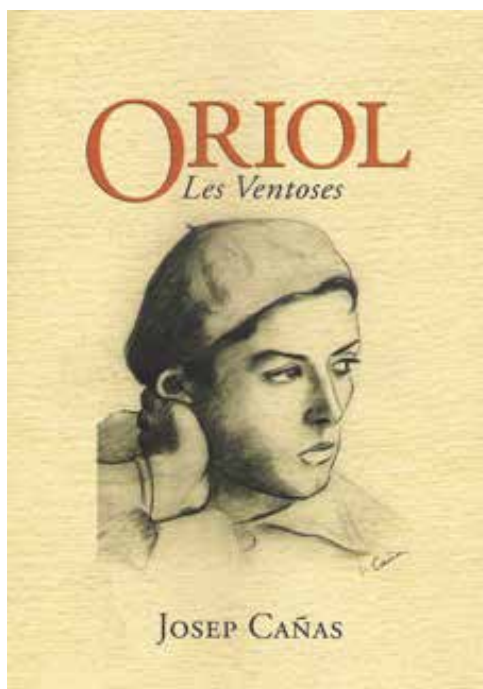
Josep Cañas es fa estimar pel que pensa, pel que escriu i dibuixa, pel que fa i pel que sommia. Viatger inquiet porta al seu Penedès i la seva gent dins el seu cor.

Oriol

Es la historia del Oriol el protagonista que te nom d'ocell. Per significar la relació íntima entre la terra que el veu néixer amb els animals les plantes els camins les pedres el fang.

Es una introspecció per descobrir el pas de la infantesa a la maduresa es un camí d'iniciació de l'edat ínfant a la edat adulta.

Monòleg interior recerca del jo artístic i del jo personal. Sensibilitat a flor de pell. Riquesa terminològica referida a la natura que envolta el relat La natura com a expressió màxima de la creativitat humana.

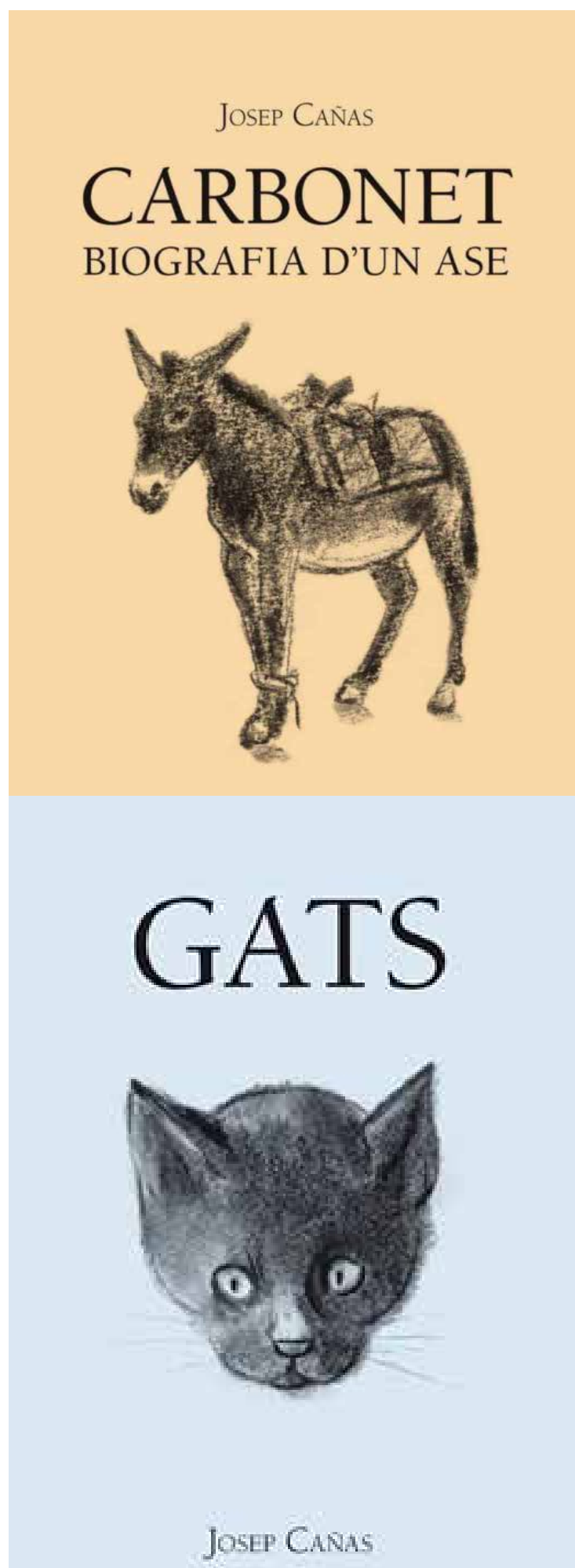

El personatge es ell mateix?

- Riquesa terminològica ensonyació màgica encanteri.
- Els diàlegs amb personatges que simbolitzen rodamons, personatges estranys que parlen un llenguatge contradictori que es questiona una manera de ser i d'estar diferent.
- És l'Oriol que camina que és capaç de sentir tots els estímuls d'una natura que l'envolta dins la qual se sent comprès, que és això de viure i quin misteri és.
- La sensibilitat de l'Oriol és capaç de sentir tot els estímuls d'una natura plena vigorosa plena de força com el seu cos. Un viatge de iniciació a la vida com Ulisses i recerca d'ell mateix.
- Els animals els estels els arbres les plantes els olores tot queda impregnat en la pell del seu cos.
- I marxa a la recerca de la seva identitat de la seva maduresa del nen al jove que es fa un home.
- Les experiències viscudes li deixen un regust amarg s'ha trobat amb l'instint d'un home i es rebel·la i se sent brut però capaç de transcendir el seu propi cos per anar més lluny cap a la seva ànima.

Som viatgers de la vida, escriptors amb la mirada

- Els diàlegs amb personatges simbòlics amb un llenguatge a vegades contradictori i estrany que expressen maneres de ser i estar diferents que l'ajuden a aprendre.
- A vegades la veu narrativa es confon amb la veu d'Oriol. Una història dins un altra història la duplicitat del jo.
- Carregada de simbolisme poètic. És el mateix autor? Que s'interroga a si mateix en una recreació imaginària?
- Al final és el principi d'una nova etapa de la vida que comença amb noves inquietuds noves decisions nous reptes.
- Un viatge que fa en tren a on hi ha diferents parades que tenen paisatges i escenaris diferents.
- Una realitat polièdrica rica en punts de vista com la mirada sempre d'un artista.

*Portades
dels llibres
Carbonet
i Gats*

UNA PARAULA - CONTES

CARBONET

Carbonet és un llibre de Josep Cañas per a totes les edats que narra les aventures d'un ase que viu al carrer i que es fa amic d'uns nens que l'ajuden a sobreviure. El llibre està escrit des del punt de vista de l'ase, que ens explica les seves emocions, els seus pensaments i les seves experiències amb els humans i altres animals. El llibre té un to professional, però també humorístic i emotiu, i ens mostra la realitat dels animals abandonats i el valor de l'amistat i la solidaritat.

Al llarg de la seva existència el protagonista d'aquest conte transita entre el treball de la pagesia en terres de l'Alt Penedès, el nomadisme d'una família gitana i la vida a ciutat. Un seguit d'experiències que el porten d'un lloc a l'altre fins a tancar el seu cercle vital.

És un dels molts textos que el prolífic artista de Banyeres del Penedès va escriure al llarg de la seva vida i què a la seva mort va llegar a la Fundació que porta el seu nom des d'on es fa un important treball de difusió.

No hi ha dubte que aquest llibre reflexa la mateixa biografia de l'autor que es debat entre la necessitat d'obrir-se a nous horitzons i a noves vivències i la enyorança de la terra natal.

GATS

Gats és un llibre de Josep Cañas que narra les aventures d'una gata mare i el seu cadell, que viuen al carrer i han de fer front a les dificultats de la vida urbana. El llibre és una divertida i emotiva història que ens mostra el punt de vista dels animals sobre els humans i el seu entorn. El llibre també reflexiona sobre la importància de la família, l'amistat i la solidaritat entre els éssers vius. Gats és un llibre que agradarà tant als amants dels animals com als que no ho són, ja que ens fa descobrir un món fascinant i ple de sorpreses.

Que un gat digui miau o mieu, tothom hi està conforme. Ara bé poder seguir una conversa entre gats, ja costa més de creure. I si us diguéssiu que jo vaig poder seguir un diàleg entre una gata mare i el seu cadell?.

Diríeu que aquets són símptomes de afluijament de rosca i que si la cosa avança un acaba parlant tot sol.

No em direu que vosaltres no heu parlat sols alguna vegada?.

De fet, comprendre les bestioles no hauria de ser tan descabellat quan qui més qui menys s'ha dirigit a un gos o a un cavall i li ha dit alguna cosa que creu que ell ha entès perfectament. I us diré més cavil·lo que els animals ens entenen més bé a nosaltres que nosaltres a ells, el que passa és que són més prudents i saben dissimular quan ens convé.

Ramona

El 6 de gener de 1921 naixia a Barcelona la que havia de ser la gran musa i companya de Josep Cañas, Ramona Macipe Vallespin. Els seus pares, Maximino i Ramona, figures importants i molt estimades per ella, s'havien establert anteriorment a la capital procedents d'un poble de Terol.

Dedicada des de ben joveneta a l'ofici de model, no va poder evitar trobar-se enmig de les dificultats que aquesta professió comportava en aquells anys de postguerra i repressió.

Ramona va conèixer Josep Cañas i comença a posar per a ell. La relació professional aviat va deixar pas a una relació sentimental fins que l'escultor va emprendre viatge als Estats Units i Mèxic, l'any 1947. En allargar-se l'estada de Cañas en aquest darrer país, van decidir casar-se per tal d'obtenir els visats necessaris per reunir-se a ciutat de Mèxic.

El casament per poders tingué lloc el 6 de gener de 1951, quan Ramona celebrava el seu 30è aniversari. Van compartir casa i estudi a Ciutat de Mèxic durant quatre anys. Després del seu retorn a Barcelona i de què Cañas participés en diverses exposicions amb gran èxit, va arribar l'època de major prosperitat de la parella. En aquells dies van adquirir una casa al carrer Calàndries, al barri de Sarrià, lloc on Ramona va passar els darrers anys, fins que va morir l'11 de desembre de 1996 deixant Cañas en la solitud.

UN HOME - LA RAMONA

“Desitjo que no se’m perdi cap batec del teu cor. Els vull sentir tots damunt el meu pit, perquè així dialoguin amb els meus batecs. Sé que ells s’entendran.”

Pensament de Cañas (1940)

La Ramona va nèixer al 6 de gener de 1921 i va morir l’11 de desembre de 1996. Nascuda a Barcelona però amb arrels a Terol, Ramona va conèixer al Cañas de model de l’artista. La seva relació professional va esdevenir sentimental i va culminar en casament, quan ella complia 30 anys.

Va ser la companya i també la musa inspiradora de nombroses obres en el que l’artista va reflectir la seva bellesa, tant externa com interna. Com tantes altres dones va acompanyar el seu espòs arreu del món i va ser el seu ferm suport a l’ombra, que li va aportar tranquil·litat i saviesa sense el que -sens dubte- la vida i la trajectòria de Cañas no hauria estat la mateixa.

Vaig conèixer a la Ramona Macipe en els darrers 15 anys abans de la seva mort el desembre del 1996.

Si hi havia una cosa que em cridava l’atenció era la seva senzillesa amb tot el que l’envoltava. Quan jo els visitava a la seva casa de Sarrià per passar a màquina (en net) els seus manuscrits, ella se n’alegrava perquè això volia dir que aquell dia dinariem fora i, després, aniríem a donar un tomb.

De vegades anàvem per la carretera de la Rabassada fins arribar a Sant Cugat, tot i que el que més li agradava era baixar al port de Barcelona perquè li recordava que el seu pare solia anar a pescar a l’escullera. Tant per un com per l’altre, aquestes passejades servien per a carregar les piles després d’estar tancats massa dies a casa.

Tinc molts records entranyables de la Ramona, però el més emotiu és el que ella feia sempre abans d’esmorzar: anava a la cuina, agafava pa sec, l’esmicolava, sortia a la terrassa, el posava en un recipient damunt d’un faristol que li havia adaptat el Cañas i finalment, l’omplia d’aigua. Al cap d’una estona començaven a venir ocells i, tot fent una rotllana, s’anaven cruspint els bocinets de pa remullat. Llavors amb el seu somriure alegre i sincer em deia:

Ho veus Joan? Estan ballant una sardana!!!

Un dia vaig portar un projector de diapositives i una pantalla per poder visionar la col·lecció de les pintures d’en Cañas de la seva etapa mexicana... Es tracta de més de tres-centes obres i era el primer cop que les podien veure tots dos plegats. Ara penso que és una llàstima no haver pogut gravar les seves reaccions!!!

Sabeu què és veure una pintura i al mateix temps que tots dos l’anessin comentant?

En aquell moment vaig poder comprovar el que ell em va dir un dia:

“La Ramona és qui fa la crítica més punyent de la meva obra...”

De vegades es diu que “darrera un gran artista, sempre hi ha una musa que l’inspira”. Crec que en el seu cas és veritat, inclús a vegades penso que, si no s’haguessin conegut, ell no hauria tingut una font d’inspiració tan senzilla, alegre, discreta, sincera, generosa i honesta com ho va ser la Ramona per en Josep.

Gràcies Ramona, et recordem en el teu centenari i per sempre més...

Joan Jané i Figueres

Cementiri de Banyeres / 22-V-2022

*Ramona tocant-se el cabell,
obra de Josep Cañas*

*Diferents
dibuixos i
escultures a
Ramona a la sala
d'exposició de
la casa museu
Josep Cañas*

Per la Festa Major de Santa Eulàlia, el passat 11 de febrer del 2023 fins al 28 de gener de 2024 es va inaugurar al Museu una exposició dedicada a la Ramona.

A l'exposició hi ha un recull d'obres dedicades a la Ramona fetes per Cañas, però també per altres artistes que van voler representar-la.

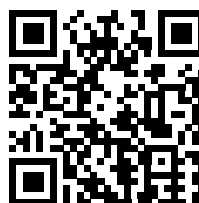

Fotografies de Ramona exposades a la sala d'exposició de la casa museu de Josep Cañas

Caricatura de quan Ramona va tenir paperes

A la pàgina web de la casa museu de Josep Cañas es poden veure uns vídeos on surt Cañas a casa seva i podem veure a Ramona.

També tenim més informació a l'entrevista que vam fer a Roser (cosina segona de Josep Cañas).

UN HOME - ENTREVISTA

Vam tenir la sort de tenir aquesta oportunitat de conèixer a un familiar del Cañas i que puguem gravar l'entrevista. Ens dona una visió més propera i més humana del personatge. Sobretot del seu caràcter, com vivia i quina era la relació amb la família i amb el seu poble natal.

Deixen un enllaç per poder gaudir d'aquesta entrevista encara que hem fet una petita recopilació dels temes que es van parlar.

Quina relació tenies amb el Cañas?

La meva àvia paterna i el seu pare eren germans.

No va tenir cap descendència, no va tenir fills i el que el quedava era la família, entre ells el meu pare que era cosí germà. El meu pare era Ramon Martí i Cañas, eren cosins germans i a més a més s'avenien molt. Li deia Pep! I quan venia a Banyeres la primera casa que visitava era la nostra. Com que eren ferrers, li anava molt bé perquè trobava ferros i coses d'aquestes que després ho portava als museus, com el de Vilafranca del Penedès que n'hi ha moltes coses seves.

Treballava el ferro també?

No, li agradava el que feia el pare. Improvisava alguna obra.

Relació amb el meu pare.

Era molt agradable. Li va fer dibuixos perquè se l'estimava molt. La relació que vaig tenir jo era quan venia a casa, però quan se'n va anar a viure a Barcelona, concretament a Sarrià amb la seva dona, la Ramona, li anava a visitar bastant. Més endavant va venir al casament de la meva filla, amb un aire excèntric.

Anècdotes de petit.

Me'n recordo que el meu avi sempre ens explicava, que a més a més ell no era el parent sinó que el parent era la meva àvia, però se li estimava molt també, i el pare com que era pagès se l'emportava a la vinya, al camp a treballar. En comptes de fer això agafava aigua amb la terra i feia fang i es posava a fer escultures. I és clar, el seu pare s'enfadava i el meu avi li va dir, escolta deixa estar a aquest nen que de pagès mai ho serà, deixa'l una mica lliure i que faci el que a ell li agrada. A partir d'aquest moment va marxar a Vila nova i la Geltrú, va estar amb el Joaquim Mir, allà va començar a pintar, té molts quadres al museu de Sitges. Com anècdota curiosa ja de gran, com anirà a París, hi era amb diversos artistes entre ells, Dalí i d'altres bohemis de l'època quan s'esperava la visita de Churchill. En Josep Cañas era considerat un dels millors caricaturistes del moment i per això li havien dit que segurament seria ell qui faria la caricatura d'en Churchill. Dalí va dir que no, que la caricatura seria d'ell i per cridar l'atenció es va posar a donar cops amb el seu bastó de manera que es va parlar d'aquest incident i no pas del Josep Cañas que no va finalment la caricatura.

Anècdota amb el Pau Casal.

Li aguantava la batuta del violoncel quan hi vivia a casa.

Excèntric?

Tots els artistes són excèntrics, la seva visió és diferent de les persones que considerem normals, i en el seu cas era molt accentuat. Tenia una ideologia no acceptada en aquell temps, molt moderna per aquella època, n'és un exemple el Vandalisme Glorificat, publicat el 1975 o l'Oda a l'Espelma. No va anar a buscar la Creu de Sant Jordi.

Obra preferida

En escultura, les maternitats. Les ha fet molt expressives, possiblement que el fet de no haver pogut ser pare hi va influir i manifestava la seva frustració en les escultures.

Ramona. Esposa i musa.

La va conèixer a Barcelona, de molt jove, era model i es van enamorar.

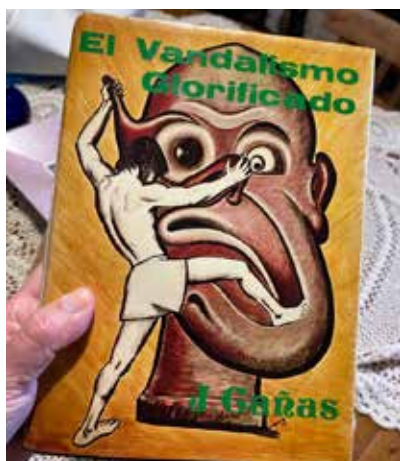
El Cañas va marxar a Mèxic i es van casar per poders per tal que ella pogués anar a Mèxic amb ell, hi van viure set anys, fins que van tornar a Barcelona on ella va continuar fent de model. Vivien de manera humil.

Mèxic

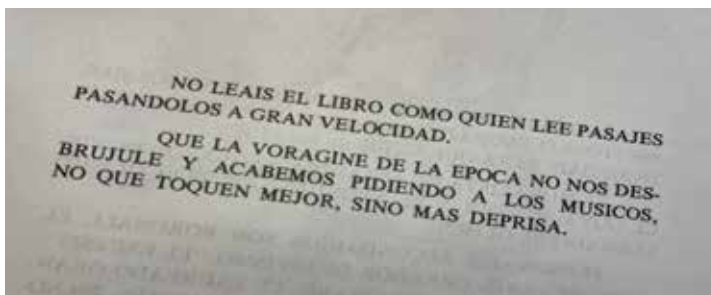
Convivre amb els mexicans li va costar, però un cop acostumat en va aprendre molt, fins i tot remeis autòctons aplicables a la nostra societat, com el dejuni o la cura amb suc de raïm, beguda que aporta una gran quantitat de vitamines al cos. Hi van viure set anys aproximadament.

Relació amb la gent de Banyeres

No tenia massa relació amb la gent del poble, la limitava als veïns, no tenien res en comú, un artista egocèntric enmig de pagesos. Visitava la família i poc més. Malgrat això després va deixar tot el que tenia a Banyeres. Va fer petites col·laboracions desinteressades amb entitats de Banyeres, però el fet de viure fora el feia estar molt desconnectat.

Obra que es parla a l'entrevista

Els dibuixos que ens parla Roser del seu pare

CONCLUSIONS

Per això som incansables caçadors del sublim. Per això escrivim i pintem i esculpim i componem, per a robar-li al sol un pessic del seu foc. Perseguim satoris i amors desenfrenats perquè la lluentor de l'extraordinari encegui els nostres ulls i ens permeti ignorar la foscor.

Rosa Montero

El peligro de estar cuerda

Trobar-nos amb aquest artista ha estat tot un descobriment. Molt interessant conèixer casa seva, la seva obra, la seva tècnica, la seva vida, el seu amor, la Ramona, viatjar als Estats Units, Mèxic i al País Basc, poder anar a casa d'un familiar i amb un cafè tenir una tertúlia molt agradable amb la Roser i l'oportunitat de veure obra seva fora del museu. Anar a la biblioteca per agafar tots els llibres que tenien sobre ell.

Ens han faltat moltes coses per fer que ens agradaria haver fet, perquè hi ha molta obra seva tant als carrers del seu poble natal com d'altres indrets. Però pensem que hem fet una bona feina amb aquesta recerca i que la resta sempre es podrà ampliar si un vol conèixer més d'aquest artista.

Ens hem trobat a una gent extraordinària que ens ha obert la saviesa de Josep Cañas i això ens ha fet més rics per adonar-nos que ben a prop tenim personatges que han fet de la nostra cultura la seva obra, i que han fet molt pel seu poble i els seus voltans per donar-li valor a les nostres tradicions.

Ha estat un plaer poder fer aquest treball per tantes i tantes connexions que en trobat amb ell.

Donar les gràcies a Mònica de la casa museu de Josep Cañas per la visita guiada que ens va fer per nosaltres perquè va ser el primer contacte amb l'artista.

Donar les gràcies a les biblioteques de l'Arboç i de Banyeres per la seva implicació amb el préstec dels llibres que ens han deixat fins ara per poder consultar i llegir les seves obres. Gràcies a la Roser per obrir-nos casa seva i explicar-nos tantes coses personals de l'artista i la possibilitat de conèixer al Cañas molt millor.

Creiem que hem après molt i ens dona l'oportunitat de poder donar conèixer als nostres companys el que hem descobert del gran artista que va ser en Josep Cañas.

*Moments de l'entrevista amb la Roser
a casa seva de Banyeres del Penedès*

Homenatge a Josep Cañas i a la Ramona Macipe

Diumenge, 21 de maig
12 h / cementiri
Banyeres del Penedès

tot recordant els
75 anys
de la seva estada a
MÈXIC

AMICS de JOSEP CAÑAS

ÒMNIUM
LLENGUA CULTURA PAÍS
Baix Penedès

*Imatge de
l'homenatge
al cementiri de
Banyeres del
Penedès*

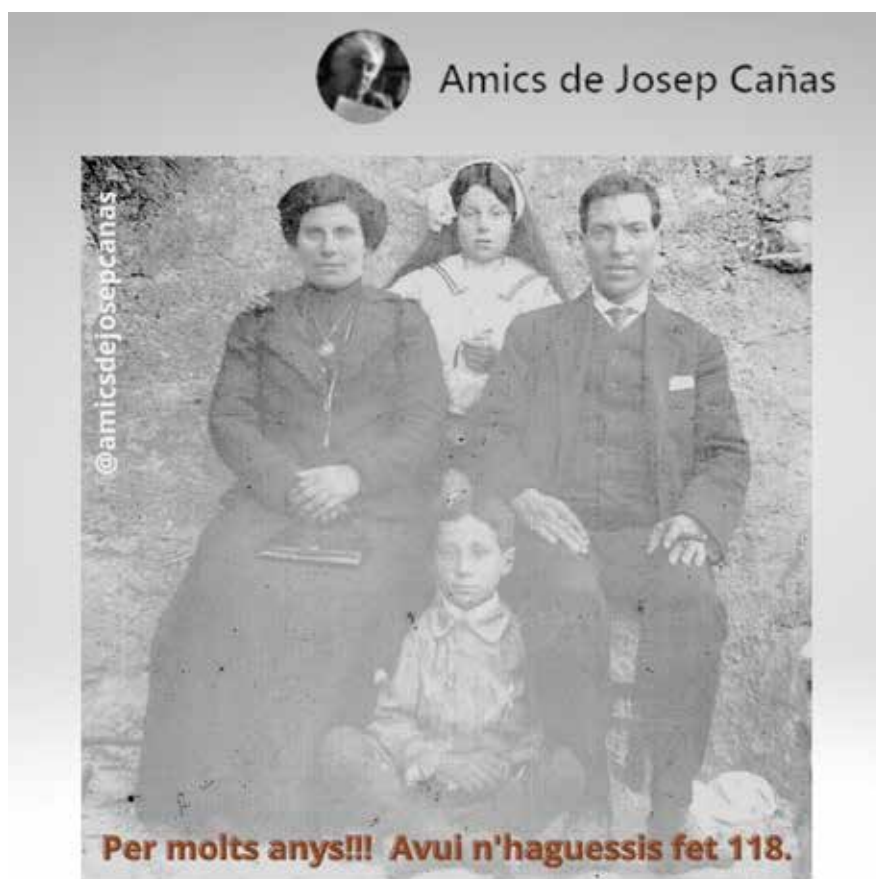

ACTE HOMENATGE

Diumenge 21 de maig de 2023 vam poder assistir a l'homenatge que l'entitat Amics de Josep Cañas li va retre al cementiri de Banyeres del Penedès, on resta enterrat al costat de la seva estimada Ramona i molt aprop dels seus pares.

Es celebraven 75 anys de la seva estada a Mèxic, país on van viure plegats uns anys de la seva vida on van aprendre a conviure amb una cultura que si bé en un principi va costar d'entendre es va acabar convertint en un exemple.

A l'acte es van llegir textos extrets dels Pensaments escrits al llarg de la seva vida, publicats en diferents obres com Espines i flors.

""No vaig escollir un mar calmos per a la travessia de la vida i tampoc m'han escombrat el camí per fer-me'l més plaent. He procurat fer el sord als cànctics de sirenes i no he buscat uns vents propicis o un acomodament segur.

I aquest tenir l'arc de la voluntat sempre tibant m'ha convertit en amo i senyor d'una llibertat per a mi sagrada que, a més de no hipotecar-me l'ànima, m'ha cuirassat per poder restar fidel a unes profundes conviccions.

I si no ets fidel a tu mateix, com podràs ser-ho als altres?"

*Josep Cañas / Espines i flors /
Pensaments escrits al llarg de la seva vida*

@amicsdejosepcanas

BIBLIOGRAFIA

MÚSIQUES DEL SEGLE XX

<https://albertbatistetriado.wordpress.com/>

INFORMACIÓ SOBRE EL MONUMENT AL POETA MARAGALL

<https://monuments.iec.cat/fitxa.asp?id=668>

REAL ACADEMIA DE LA HISTORIA - JOSÉ CAÑAS

<https://dbe.rah.es/biografias/29170/jose-canas-canas>

CASA-MUSEU JOSEP CAÑAS

<http://www.josepcanas.cat>

ROSA MONTERO

El peligro de estar cuerda

Carbonet, biografia d'un ase

Josep Cañas

Gats

Josep Cañas

100 ANYS DE L'ESCOLA D'ENGINYERIA DE VILANOVA I LA GELTRÚ (1901-2001)

Albert Tubau al 2001

EIX DIARI

Tot recordant a Josep Cañas

A la Biblioteca de Banyeres i de l'Arboç es pot trobar tots els llibres de Josep Cañas.

de l'austràlia
residus
el
haguer
ridicul
ve fad
l'història
repetir
propi
protec
d'hi
per